

Kestävää päätöksentekoa kunnissa - kommenttipuheenvuoro

TORNIOHAPARANDA

Kehitysjohtaja Sampo Kangastalo

Lapin kuntapäivä 24.9.2019, Tornio

TORNIOHAPARANDA

Kestävän päätöksenteon peruskiviä...

- ❖ Hallintolaki 2003/434
- ❖ Laki kunnallisesta viranhaltijasta 2003/304
- ❖ Kuntalaki 410/2015
- ❖ Kaupungin / kunnan hallintosääntö
- ❖ Viranhaltijavalmistelu

- asiaan perehtyminen
- tiedonhankinta
- eri näkökohtien esille tuominen -> mm. vaihtoehdot, vaikutusten arviointi
- asian valmistelu toimielimeen ja esittelijän päätösesitys
- asian esittely toimielimessä

*”Jos virkamiehet tekevät hyviä päätösesityksiä,
niin me kyllä teemme hyviä päätöksiä”*

Vaikutusten arvioinnin moninaisuus

❖ Arviointikonsepteja

YVA, IVA, SOVA, SVA, TVA, YRVA,
LAVA, SUVA, **EVA...**

❖ Näkökulmia

ympäristö, ihmiset, sosiaaliset vaikutukset, tasa-arvo, yritykset, lapset, suunnitelmat ja ohjelmat, ennakko...

❖ Työkaluja ja perusteita arviointiin

matriiseja, kysymyspatteristoja, sähköisiä työkaluja, prosessimalleja, lainsäädäntöä, oppaita, suosituksia...

Media- ja viestintätoimiston verkkosivut: www.mediatoimisto.fi

12

Kotien ympäristö (elämäntilanne)	Läsnä - ja läsnäympäristön kokeminen Elastisuus Turvallisuus Eryksäisyys
----------------------------------	---

Lähde: Pärvinen J, Koff J, Mänttinen R, Sallinen R & Kytti M (2005). Sosiaalisen vaikutuksen arvioinnin keuhkotutkimus. Annettiin osittain ja muutettiin. Suomen ympäristö 756.

Ympäristöministeriö: sosiaalisen ympäristön tarkastelu

SOSIAALINEN YMPÄRISTÖ	
Eläeympäristön luonnekuvitus:	
<ul style="list-style-type: none">Sosiaalisen toimivuuden, laatuolosuhteiden ja tasa-arvon eläeympäristöEri väestöryhmien kätien kätien, rauhassa ja vierailla tulleiden tulleiden tulleidenHenkilöiden tulleiden, paikallisten tulleiden ja eläeympäristön eläeympäristönEläeympäristön -tulleiden - ja tulleiden tulleiden	
Tarkastuksen tekijä:	Eläeympäristön tulleiden
Seuranta- ja tulleiden tulleiden	<ul style="list-style-type: none">Työnteiden tulleiden ja tulleiden tulleiden tulleidenKäytännön tulleiden tulleiden tulleiden tulleidenVälittömien tulleiden tulleiden tulleiden tulleidenTyönteiden tulleidenVälittömien tulleidenTulleiden tulleiden tulleiden tulleiden tulleidenMittausmenetelmien tulleiden tulleiden tulleiden tulleiden
Päätöksenteon tulleiden	<ul style="list-style-type: none">Käytännön tulleiden tulleiden tulleiden tulleidenEläeympäristön tulleiden tulleiden tulleiden tulleidenLäsnä tulleiden tulleiden tulleiden tulleidenVälittömien tulleiden tulleiden tulleiden tulleiden
	<ul style="list-style-type: none">Maaperän tulleiden tulleiden tulleiden tulleiden

TORNIOHAPARANDA

Välillä tulee mieleen MA.Nummisen klassikkobiisin sanat

*”Joka kymmenes vuosi tulee joku joka sanoo, mitä tehdään.
Joka kymmenes vuosi tulee joku joka sanoo, mihin mennään.*

*Siin ei oo mitään selittämistä – tai on, tai on
Siin ei oo mitään kysymistä – tai on, tai on.*

*Joka kymmenes vuosi tulee joku joka sanoo, missä seistään
Joka kymmenes vuosi tulee joku joka sanoo, mitä tehdään”*

<https://www.youtube.com/watch?v=f3zce3Eqjog>

**JA HEIKKOINA HETKINÄ HIIPII PÄÄHÄN, ETTÄ
MIKÄ ?VA LANSEERATAAN SEURAAVAKSI?**

Torniossa pilotoitu EVA-mallia kerran

- Case kaupungintalon peruskorjaus

❖ Kaupungintalolla (1973) peruskorjaustarve

❖ Hankesuunnittelu toteutettiin 2013, jonka pohjalta kaksi vaihtoehtoa:

VE1: Siivetön: kustannusarvio 8,4 ME

VE2: Siivekäs: kustannusarvo 8,4 ME + 1,7 ME = 10,1 ME

❖ Arkkitehtisuunnittelu 2018

Hankkeella muitakin kuin teknis-taloudellisia vaikutuksia ja näkökulmia

Tarve päätösvaihtoehtojen arvioinnille jatkosuunnittelun pohjaksi

❖ Kaupungin joryssä päätös syksyllä 2018 perustaa valmistelutyöryhmä

Päätös ennakoarvioinnin tekemisestä

Miten edettiin?

- ❖ Yhteinen ymmärrys EVA-prosessista, peruskorjaushankkeen tavoitteista ja tavoitteiden auki kirjoittaminen
- ❖ Arvioitavien vaihtoehtojen sisällöllisten eroavaisuuksien läpikäynti ja auki kirjoittaminen
- ❖ Arviointinäkökulmista päättäminen
 - kuntalainen / asiakas / luottamushenkilö*
 - organisaatio: henkilöstö, prosessit, tilat (tietosuoja)*
 - talous*
 - ympäristö*
 - yrietykset*
- ❖ Arvioinnin tekeminen näkökulmittain (pisteytys)
 - lyhyt aikaväli – pitkä aikaväli (alle ja yli 10 v.)*
- ❖ Arvioinnin yhteenveto ja tulosten esittely KH. 21.1.2019

Tuotoksia ja tuloksia

- ❖ Työryhmän kokouspöytäkirjat
- ❖ Kirjallinen raportti
- ❖ Pisteytystaulukko
- ❖ PPT –tiivistelmä

Kaupungintalon päätösten ennakoarviointi, päätösesitysten vertailu				
Vaikutuskohde	VE 1 / siiveton, lyhyt alle 10 v. / pitkä yli 10 v.		VE 2 siivekäs, lyhyt alle 10 v. / pitkä yli 10 v.	
	Lyhyt aikaväli	Pitkä aikaväli	Lyhyt aikaväli	Pitkä aikaväli
Kuntalainen / asiakas / luottamushenkilö				
Palvelujen saatavuus	0	0	1	1
Asioinnin helppous / esteettömyys	1	1	2	2
Osallisuus ja yhteisöllisyys	0	0	2	2
Välisumma	1	1	5	5
Organisaatio: henkilöstö / prosessit / tilat				
Uudenlaiset työn tekemisen mallit	1	1	1	1
Yhteistyö konsernin sisällä	0	0	2	2
Henkilöstön määrä rakennuksessa (tilojen käyttö)	1			
Työhyvinvointi / työsuojelu	1			
Turvallisuus	1			
Keittiön tavaraliikenne	0			
Ruokalan ja kahvilan saavutettavuus	0			
Välisumma	4			
Talous				
Investointikustannukset / pääomakustannukset	-1			
Käyttökustannukset	1			
Vajaakäyttöisten kiinteistöjen myynnistä saatavat tulot	0			
Kiinteistöjen myynnin myötä laskevat käyttökustannukset	0			
Tilojen käytön tehokkuus (henkilöä / m ²)	1			
Kiinteistön arvo	2			
Välisumma	3			
Ympäristö / kaupungintalo				
Energiatehokkuus	1			
Energian kulutus	1			
Energian tuotto	1			
Korttelin kaupunkikuva	0			
Välisumma	3	3	3	3
Yritykset				
Investoinnin aikainen työllisyys	2	0	3	0
Yritysyhteistyö	0	0	1	1
Välisumma	2	0	4	1
Kaikki yhteensä	13	11	30	27

Vaihtoehto	Kuvaus
VE 1 / siiveton, lyhyt alle 10 v. / pitkä yli 10 v.	1. Kaupungintalon nykyiset tilat peruskorjataan 2020-2021 2. Valtuustosalin, keittiö ja kahvio säilytetään peruskorjauksen yhteydessä 9. kerroksessa 3. Tilojen käyttöä tehostetaan noin 10 henkilöä enemmän 4. IT -konexali uudistetaan 2019 ennen laajemman peruskorjauksen käynnistämistä 5. Kaupungintalolle voi olla mahdollista siirtää joitain toimintoja muista kaupungin kiinteistöistä 6. Kaupungin kiinteistöissä säilyy ensallaan 7. Kuntalaisten palveluja keskitetään alempiin kerroksiin 8. Ei uudisrakentamista 9. Vaikutukset kaupunkikuvaan vähäiset 10. Rakennuksen turvallisuus paranee
VE 2 siivekäs, lyhyt alle 10 v. / pitkä yli 10 v.	1. kaupungintalon nykyiset tilat peruskorjataan 2020-2021 ja rakennetaan lisäksi 2. Valtuustosalin, keittiö ja kahvio siirretään peruskorjauksen yhteydessä 9. kerroksesta 1. kerrokseen toteutettavaan lisäsiipeen (uudisrakennus) 3. Tilojen käyttöä tehostetaan, mahdollistaa noin 24 henkilöä enemmän 4. Konesali uudistetaan 2019 ennen laajemman peruskorjauksen käynnistämistä 5. Kaupungintalolle voidaan siirtää useampia toimintoja muista kaupungin kiinteistöistä 6. Henkilöstöä keskittämällä voidaan vajaakäyttöisiksi jääviä kiinteistöjä myydä 7. Kuntalaisten, asiakkaiden ja luottamushenkilöiden palvelua / asiointia voidaan keskittää alempiin kerroksiin 8. Uudisrakentamisena lisäksi 9. Vaikutukset kaupunkikuvaan ja pysäköintijärjestelyihin laajemmalla 10. Rakennuksen turvallisuus paranee ja on hallittavissa paremmin

6 Yhteenveto ja johtopäätökset päätösvaihtoehtojen vaikutusten tarkastelusta

7 Päätösvaihtoehtojen vertailu

Vaikutuskohde	VE 1 / siiveton, lyhyt alle 10 v. / pitkä yli 10 v.	VE 2 siivekäs, lyhyt alle 10 v. / pitkä yli 10 v.
Kuntalainen / asiakas / luottamushenkilö	0	0

luokun periaatetta		
Asioinnin helppous / esteettömyys		
Lyhyt aikaväli	1	2
Pitkä aikaväli	1	2
Kuvaus	Asiakaspalvelu voidaan keskittää alempiin kerroksiin	Toteutettavan laajennuksen myötä asiakaspalvelua voidaan keskittää laajasti alempiin kerroksiin. Uudisrakentamisessa esteettömyys voidaan huomioida paremmin.
Osallisuus ja yhteisöllisyys		
Lyhyt aikaväli	0	2
Pitkä aikaväli	0	2
Kuvaus	Ei muutoksia tilojen käyttöön, toiminnot säilyvät pääosin ennallaan	Valtuustosalin sijainti helpottaa kuntalaisten osallistumista ja tilojen monipuolista käyttöä
Organisaatio: henkilöstö / prosessit / tilat		
Uudenlaiset työn tekemisen mallit		
Lyhyt aikaväli	1	1
Pitkä aikaväli	1	1

TORNIOHAPARANDA

Mitä jäi käteen?

- ❖ Yhteinen ymmärrys hankkeen kaikista vaikutuksista kasvoi asiantuntijaryhmässä
- ❖ Kuntalaisten ja sidosryhmien osallistamista ei tässä yhteydessä toteutettu
- ❖ Harjoiteltiin ja pilotoitiin EVA-menetelmää poikkihallinnollisesti
- ❖ EVA koettiin usean työryhmän jäsenen mielestä menetelmänä raskaaksi
- ❖ Sähköinen hyvinvointikertomus – hyvä vai huono työkalu?
- ❖ EVA –pisteytyksen perusteella paremmaksi arvioitu vaihtoehto (toiminnalliset hyödyt) ei kuitenkaan valikoitunut jatkoon johtuen huomattavan korkeasta kustannustasosta.
- ❖ EURO OLI EVAA KOVEMPI KONSULTTI – AINAKIN TÄSSÄ PILOTISSA!

KIITOS

Sampo Kangastalo
Kehitysjohdaja, Tornion kaupunki

040 764 0559

[sampo.kangastalo\(at\)tornio.fi](mailto:sampo.kangastalo@tornio.fi)

www.tornio.fi